

Makalenin Türü / Article Type : Araştırma Makalesi / Research Article
Geliş Tarihi / Date Received : 08.12.2018
Kabul Tarihi / Date Accepted : 15.10.2019
Yayın Tarihi / Date Published : 31.12.2019

 <https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.20xx.xx.xxxxx-xxxxxx>

DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL BECERİLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ*

Perihan ŞARA HÜRSOY¹, Ceyda GÜNEŞ²

ÖZ

Çocukların okul yıllarında sosyal becerileri kazanabilmeleri çeşitli faktörlerle ilişkilidir. Bu ilişkileri belirlemek sosyal becerileri çocuklara kazandırmada ve sosyal becerilerin ne derece kazandırıldığını ölçmede yol gösterici olabilir. Bu araştırmanın amacı, ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin sosyal becerilerini cinsiyet, anne ve baba eğitim durumu, kardeş sayısı, doğum sırası, evde birlikte yaşadığı kişiler tarafından sevilme algısı, sınıf öğretmeni tarafından sevilme algısı, okulda sosyal etkinliklere katılma durumu, evde veya okulda olumlu davranışlarda bulunduğu ödüllendirilme durumu ve akademik başarı gibi değişkenlere göre incelemektir. Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan Sosyal Beceri Ölçeği Kocayörük (2000) tarafından geliştirilmiştir. Araştırma sonucunda cinsiyet, evde birlikte yaşadığı kişiler tarafından sevilme algısı, sınıf öğretmeni tarafından sevilme algısı, okulda sosyal etkinliklere katılma durumu, evde veya okulda olumlu davranışlarda bulunduğu ödüllendirilme durumu gibi değişkenler ile sosyal beceri puanları arasında anlamlı farklılık görülmüştür. Öğrencilerin sosyal beceri düzeyleriyle Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler, Müzik, Görsel Sanatlar, Oyun ve Fiziki Etkinlikler Dersi akademik başarıları arasında istatistiksel açıdan pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Sosyal beceri, akademik başarı, dördüncü sınıf öğrencisi

INVESTIGATION OF SOCIAL SKILLS OF FOURTH GRADE STUDENTS IN TERMS OF DIFFERENT VARIABLES

ABSTRACT

The ability of children to acquire social skills in school years depends on various factors. Determining these factors may be a guide to help children to acquire social skills and assessing the extent to which these social skills are acquired. The aim of this study was to examine the social skills of fourth grade primary school students in terms of gender, parents' educational background, number of siblings, order of birth among siblings, perception of being loved by other members of the family, the perception of being loved by class teacher, participation degree in social activities at school, taking a reward when presenting positive behavior at home or school and academic success variables. Correlational survey method was employed in the study. The data was obtained by "Social Skill Scale" developed by Kocayörük (2000). The results of the study showed that there was a significant difference between variables such as gender, perception of being loved by people living at home, perception of being loved by class teacher, participation degree in social activities at school, taking a reward when presenting positive behaviors at home and school variables and social skill degree of the students. Moreover, statistically significant relationship was obtained between social skill levels of the students and academic achievements in Turkish, Math, Social Sciences, Music, Visual Arts, Games and Physical Activities classes.

Key words: Social skill, academic achievement, fourth grade student

* Bu çalışma "Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Becerilerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi" adlı yüksek lisans tezinin bir bölümü olup aynı zamanda 11-14 Nisan 2018 tarihleri arasında Kızılcahamam-Ankara'da gerçekleştirilen, 17. Uluslararası Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu'nda sunulan bildirinin genişletilmiş şeklidir.

¹Dr. Öğretim Üyesi, Uşak Üniversitesi Eğitim Fak. Temel Eğitim Bölümü, perihan.sara@usak.edu.tr <https://orcid.org/0000-0001-7191-2582>

²Blm. Uzm. Milli Eğitim Bakanlığı, Ahi Evran Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, ceyda.gunes.gunes@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-5767-1580>

1.GİRİŞ

Sosyal beceri bireyin kişiler arası ilişkilerinde sosyal bilgiyi alması, çözümlemesi ve anlamasıyla birlikte uygun tepkilerde bulunması, ayrıca hedefe yönelik ve sosyal bağlama göre değişen, gözlenebilen veya gözlenemeyen bilişsel ve duyuşsal öğeleri içeren ve öğrenilebilir davranışlar olarak tanımlanmaktadır (Yüksel, 1998). Sosyal becerilerin bireylerin ilişkilerinde önemli bir yere sahip olduğunu ve onay almayı sağlayıcı davranışlar içerdiğini, çevreden etkilenerek öğrenme ile kazanılabildiği ve sosyal yeterlilik kavramının bir parçası olduğunu belirtenler de bulunmaktadır (Tagay, Baydan ve Voltan-Acar, 2010). Sosyal beceriler çevre ile olumlu etkileşimi destekleyen davranışlardır. Bu beceriler içerisinde başkalarının duygularını anlama, grup etkinliklerinde yer alma, cömertlik, yardımseverlik, başkalarıyla iletişimde bulunma, müzakere etme, problem çözme becerileri vb. yer almaktadır (MEB, 2017). Bütün bu sosyal beceri tanımlarından yola çıkarak, sosyal beceriler için, “bir insanın çevresindeki diğer insanlarla olumlu sonuçlar doğuracak şekilde iletişim kurmasına yardımcı olan davranışlardır” diyebiliriz.

Bireyin sosyal gelişiminin başarılı olabilmesi için kendisiyle uyumlu olması gerekir. Bunun için, çocuğun hayatının ilk yıllarında sevgi, saygı ve kabul edilme içinde yetişip ihtiyaçlarının karşılanması çok önemlidir. Kişiler arası sosyal etkileşimler, bireyin sosyal gelişimi ile sosyal becerileri arasında ortak bir yer sağlamaktadır. Sosyal etkileşimler yoluyla kazandırılmış olan sosyal beceriler, bireylerde sosyal gelişimin oluşmasını da sağlamaktadır. Sosyal gelişimi tamamlayan kişiler sosyal becerilere sahip olmakla beraber bu becerileri sık sık kullanacaklardır (Gülay ve Akman, 2009). Sosyal becerileri kazanma ailede başlayıp okul ve diğer çevrelerde devam eder.

Sosyal beceri kazanma, grup tarafından kabul edilmeye yol açan bir süreçtir. Bu süreç, sosyal gelişimin ve sosyal kabulün mümkün olmasında önemli rol oynamaktadır. Sosyal beceri kazanma, bireysel olarak olumlu sosyal ilişkiler geliştirme derecesi, yaşam memnuniyeti ve verimliliğin göstergesidir. Sosyal beceri kazanma, üzerinde durulması gereken bir süreç olarak kabul edilir (Serhatlıoğlu, 2012). Bu sebeple çocuğun okulda geçirdiği zamanda sosyal becerileri kazanması ve bunun takibi önemli hale gelmektedir.

6-12 yaş aralığındaki dönemde çocuklar, sosyal ve akademik durumlarını arkadaşlarının durumlarıyla karşılaştırıp doyum sağlamak isterler. Bu dönem aynı zamanda ilköğretim yıllarıdır. Çocuğun başarılı olma gereksinimini karşılayabilmelerinde hem anne-babaların hem de öğretmenlerin önemi büyüktür. Çocukta, öğrenebildiği ve başarabildiği kadar da olsa çevresindekiler tarafından takdir edilmek ihtiyacı vardır. Bu yaşlarda çocuklardan yapabileceklerinden daha fazla başarı istemek, onların yeteneklerinin gelişimi açısından engelleyici bir unsurdur. Çocuklara yetenekleri kadar sorumluluk verip onları cesaretlendirmek ve bu şekilde kendilerini başarılı olarak algılamalarına yardımcı olmak, bu dönemde meydana gelebilecek temel karmaşanın kolay bir şekilde çözülmesi için, ana-babalara ve öğretmenlere düşen önemli bir sorumluluktur. Bazı yetişkinlerin çocukların yaptıklarını beğenmemesi ve onlardan aşırı derecede başarı beklemesi ya da sürekli olarak diğer başarılı çocuklarla kıyaslaması, çocuklarda bu dönemde olması gereken temel gelişim görevi olan başarılı olmak duygusunu kazanmalarını tehlikeye düşürmektedir. Böyle bir ortam çocuğun kişilik yapısını olumsuz etkileyerek, başarılı olma yerine aşağılık ve yetersizlik duygularının egemen olmasına neden olur (Can, 2009). Öğretmenler ve ebeveynler okul çağı çocuklarının kişiliğini şekillendirmede ve hangi duygunun gelişeceğinde belirleyici etki gösterirler. Çocuklar arasında bireysel farklılıklar olduğunu öğretmenler ve ebeveynler unutmamalıdır. Öğrencinin başarısızlığı etiketlenmemeli ve vurgulanmamalıdır. Öğrenci yetersizlik ve başarısızlık gösterdiğinde başarı gösterebileceği alanlara yönlendirilmelidir. Çocuğun göstermiş olduğu küçük başarılar pekiştirilmelidir. Çocuk daha üst başarılar için desteklenmelidir. Ancak kendi gelişim düzeyinin çok üstündeki beklentiler çocukta kolayca yetersizlik hissine dönüşebilir. Çocukların sosyal dünyası okula başlamalarıyla beraber çok genişler. Çocuk üzerinde anne babanın etkisi azalırken öğretmen ve akranlarının etkisi artar (Arı, 2010). Çocuğun okul çağı, anneye bağımlılığın zayıflayıp, dış dünyaya açıldığı bir süreçtir. 6-12 yaş arası dönemde dikkat çekici değişiklikler olur. Çocukta zaman kavramı gelişir ve çocuk sorumluluk alacak duruma ulaşır. Çocuk bu dönemde artık sistemli bir eğitime hazırdır, ruhsal ve bedensel olarak bu olgunluğa ulaşmıştır. Yedinci yaş ayırt etme yaşı olarak kabul edilmektedir. Bu dönem (7 yaş) çocuğunun en karakteristik özelliği sebatkâr olmasıdır. Başladığı bir işi tamamlamak gayreti içine girer. Kendisine yönelik beklentileri yüksektir. Yapılan her faaliyette en iyi olmak ister. Çocuk, bir hata yaptığında utanır. 7 ve 8 yaşlarında çocuklar kolay incinirler. Eleştirilmeye karşı çok duyarlıdır. Çocuk 9 yaşına geldiği zaman tedirgin ve huzursuz bir döneme girer, kendisiyle çok meşgul olur. Annesi kendisine seslendiğinde, çocuk, çoğu zaman duymaz ve duymazlıktan gelir ve anne-babasının otoritesine karşı olumsuz tepki verir. Diğer yaşlara göre 9 yaş, bireysel farklılığın en fazla göze çarptığı bir yaştır. Bu yaştaki bazı çocuklar paraya akranlarına göre daha çok düşkünlüdürler. Çocuk 10 yaşına girince 9 yaşındaki gerginlik gider, çocuğa uysallık ve uyumluluk gelir. Bu durum çocuğu hoşgörülü yapar. 10 yaş çocuğunun daha önceki yıllara göre ilgileri çeşitlenmiştir. Bu dönemde çocuk, ailesine daha bağlıdır ve çoğunlukla ailesi ile birlikte yapılacak şeylere katılmayı onaylar (Asımgil, 2011:49-50).

6-12 yaş okul çocuğunun sosyal becerilerinin gelişiminde öğretmenlerin, anne ve babaların büyük etkisi olduğundan eğitim öğretimin planlanması ve yürütülmesi, okul aile işbirliği, okul içi ve dışı etkinliklerin düzenlenmesi konularında öğrencilere sosyal becerileri kazandırma göz önüne bulundurulmalıdır.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı dördüncü sınıf öğrencilerinin sosyal becerilerini cinsiyet, annenin eğitim durumu, babanın eğitim durumu, kardeş sayısı, doğum sırası, evde birlikte yaşadığı kişiler tarafından sevilme algıları, sınıf öğretmenleri tarafından sevilme algıları, okulda sosyal etkinliklere katılma durumları, evde veya okulda olumlu davranışlarda bulunduğu ödüllendirilme durumları ve akademik başarılarına göre incelemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere cevap aranmaya çalışılmıştır.

Alt Problemler

- 1- Dördüncü sınıf öğrencilerinin sosyal becerileri;
 - a. cinsiyete,
 - b. annenin eğitim durumuna,
 - c. babanın eğitim durumuna,
 - d. kardeş sayısına,
 - e. doğum sırasına,
 - f. evde birlikte yaşadığı kişiler tarafından sevilme algılarına,
 - g. sınıf öğretmeni tarafından sevilme algılarına,
 - h. okulda sosyal etkinliklere katılma durumlarına,
 - i. evde veya okulda olumlu davranışlarda bulunduğu ödüllendirilme durumuna göre, anlamlı farklılık göstermekte midir?
- 2- Dördüncü sınıf öğrencilerinin sosyal beceri düzeyleri ile akademik başarı düzeyleri arasında anlamlı ilişki var mıdır?

1.2. Araştırmanın Önemi

İnsan yalnızca fiziksel ihtiyaçlarını karşılayarak hayatını devam ettiremez ve insanlar duygularını, düşüncelerini ve beklentilerini paylaşma gereksinimi içindedirler. Bu gereksinimin etkili bir şekilde gerçekleşebilmesi, kişinin sosyal becerilerinin güçlü olmasıyla doğru orantılıdır (Samancı ve Diş, 2014). Sosyal beceriler karmaşık bir yapıya sahiptir ve çocukların akranlarıyla olan sosyal etkileşimleri açısından çok önemlidir. Bazı çocukların sosyal becerilerde yeterince gelişme gösterememesinin sebebi sosyal becerilerin karmaşık oluşudur. Bu durum, çocukların akranları ile etkileşimlerini olumsuz yönde etkilemektedir (Avcıoğlu, 2007). Sosyal beceri gelişimini sağlamak ancak erken yaşlarda verilen eğitim ile gerçekleşebilir (Durualp ve Aral, 2011). Çocukluk dönemi, sosyal becerilerin öğrenilmesi açısından kritik bir dönem olması sebebiyle, sosyal becerilerin temel eğitim süreci içerisinde çocuğa ne derece kazandırıldığı ve hangi değişkenlerden etkilendiğini bilmek ilgili diğer araştırmalara ışık tutabilir. Var olan durumun bilinmesinin, temel eğitim kurumlarının ihtiyacı olan sosyal beceri programlarının geliştirilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu araştırma sonuçlarının 4. sınıf öğrencilerinin sosyal beceri gelişimlerine daha iyi katkı sağlayabilmek amacıyla eğitimcilere, eğitim kurumlarına ve bu alanda araştırma yapan bilim insanlarına yol gösterici olması beklenmektedir.

2. YÖNTEM

4. sınıf öğrencilerinin sosyal becerileri düzeylerinin ve sosyal becerilerin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi amacıyla yapılan bu araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmaktadır. İlişkisel tarama modeli, birden fazla değişken arasında birlikte değişimin (korelasyonun) varlığı, yönü ve şiddeti belirlenmeye çalışılan tarama modelidir (İslamoğlu ve Alınacı, 2016).

Araştırmanın evrenini 2016-2017 yılı Uşak il merkezinde ve il merkezine bağlı köylerde bulunan toplam 57 ilkokulda 4. sınıfta öğrenim gören 3870 öğrenci oluşturmaktadır.

Bu araştırmada tesadüfi örnekleme yöntemlerinden küme örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bir bireyin seçiminin diğer bireylerin seçimini etkilemediği ve tüm bireylerin seçilme olasılığının aynı olduğu bu yöntemde evrendeki tüm birimler, örneğe seçilmek için eşit ve bağımsız bir şansa sahiptir (Büyükoztürk, Kılıç, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2014). Küme örneklemede ise kişi ya da ögeler belirlenmiş kümeler içinden rastgele örnekleme ile seçilir (Böke, 2017). Uşak şehir merkezinde 416, merkeze bağlı köy okullarında 124 öğrenci bu araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Çıngı (1990), $\alpha = 0.05$ ve $p = 0.50$ düzeyinde 4000 kişilik bir evrende örneklemin 351 kişi olabileceğini belirtmiştir. Bu araştırma için 4 merkeze bağlı ilkokula, 7 merkeze bağlı köy ilkokuluna ulaşılmıştır.

Bu araştırmada kullanılan Sosyal Beceri Ölçeği, Kocayörük (2000) tarafından ilköğretimde öğrenim gören çocukların temel sosyal becerilerinin ölçülmesi için geliştirilmiştir. Sosyal Beceri Ölçeği; kendini ve başkalarını tanıma, izin isteme konuşmayı başlatma ve sürdürme, merhaba-iyi günler dileme, dinleme, soru sorma, teşekkür etme, övme, bir grup içine girebilme, başkalarından yardım isteyebilme, gerektiğinde özür dileyebilme, diğerlerini ikna edebilme, grup içinde işbölümüne uyma, gruptaki sorumlulukları yerine getirme ve kendine ödül verme gibi sosyal beceri alanlarını ölçmektedir. Ölçek 20 madde içermektedir 4'lü Likert tipi olan bu ölçekte "hiç", "bazen", "genellikle uygun", "tamamen uygun" ifadeleri kullanılmıştır. Puanlama da bu sıralanışa uygun olarak 1'den 4'e kadar değer almaktadır. Buna göre ölçekten alınabilecek en düşük puan 20 en yüksek puan ise 80'dir. Sosyal Beceri Ölçeğinin toplam puan bakımından 20-39 arası düşük düzey, 40-59 arası orta düzey, 60-80 arası yüksek düzey olarak belirlenmiştir.

Kocayörük (2000), Sosyal Beceri Ölçeğinin güvenilirlik katsayısını 0.75 olarak bulmuştur. Yükselgün (2008) ise aynı ölçeği kullanmış ve güvenilirlik katsayısını 0.88 olarak bulmuştur. Bu araştırma için Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği güvenilirlik çalışması yapılmış olup tüm ölçeğin Cronbach Alpha tutarlık katsayısı 0.88 olarak bulunmuştur. Bu uygulanan sosyal beceri ölçeğinin oldukça yüksek bir güvenilirliğe sahip olduğunu gösterir.

3. BULGULAR

Sosyal Beceri Ölçeği toplam puanları normal dağılım gösterdiğinden, puanlar arasında cinsiyet değişkenine göre farklılığın bulunup bulunmadığını tespit etmek amacıyla yapılan t-testi sonucunda elde edilen bulgular Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1.

Sosyal Beceri Ölçeği Toplam Puanlarının Cinsiyete Göre t-testi Sonuçları

Bağımlı değişken	Cinsiyet	n	\bar{x}	ss	sd	t	p
Sosyal beceri düzeyi	Kız	286	65.81	9.96	538	2.531	0.012
	Erkek	254	63.55	10.77			

$p < 0.05$

Tablo 1 incelendiğinde, dördüncü sınıf öğrencilerinin Sosyal Beceri puanlarında cinsiyete göre kız öğrencilerin lehine anlamlı farklılık olduğu görülmektedir ($t = 2.531$, $p = 0.012 < 0.05$). Kız öğrencilerin sosyal beceri puanı ortalamasının ($\bar{x} = 65.81$) erkek öğrencilerin sosyal beceri puanı ortalamasından ($\bar{x} = 63.55$) daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Sosyal Beceri Ölçeğinden elde edilen toplam puanlarında annenin eğitim durumuna göre anlamlı farklılık bulunup bulunmadığını tespit etmek amacıyla yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi sonucunda elde edilen bulgular Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2.

Sosyal Beceri Ölçeği Toplam Puanlarının Anne Eğitim Durumuna Göre Aritmetik Ortalama, Standart Sapma, Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Anne eğitim durumu	n	\bar{x}	ss	f	p
Okula gitmemiş	27	59.81	10.90	1.602	0.158
İlkokul mezunu	191	65.17	11.39		
Ortaokul mezunu	129	64.52	9.94		
Lise mezunu	114	64.52	9.84		
Üniversite mezunu	58	66.32	9.23		
Lisansüstü mezunu	21	65.54	10.51		
Toplam	540	64.75	10.40		

$p < 0.05$

Tablo 2 incelendiğinde öğrencilerin Sosyal Beceri Ölçeği toplam puanıyla, anne eğitim durumu değişkeni arasında anlamlı farklılık bulunmadığı görülmektedir ($f = 1.602$; $p > 0.05$).

Sosyal Beceri Ölçeği toplam puanlarında babanın eğitim durumuna göre anlamlı farklılık bulunup bulunmadığını tespit etmek amacıyla yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi sonucunda elde edilen bulgular Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3.

Sosyal Beceri Ölçeği Toplam Puanlarının Baba Eğitim Durumuna Göre Aritmetik Ortalama, Standart Sapma, Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Baba eğitim durumu	<i>n</i>	\bar{x}	<i>ss</i>	<i>f</i>	<i>p</i>
Okula gitmemiş	16	59.68	9.76		
İlkokul mezunu	121	65.30	11.33		
Ortaokul mezunu	124	63.26	9.58		
Lise mezunu	142	66.31	9.84	2.018	0.075
Üniversite mezunu	91	64.76	10.40		
Lisansüstü mezunu	46	64.20	11.23		
Toplam	540	64.75	10.40		

$p < 0.05$

Tablo 3 incelendiğinde öğrencilerin toplam Sosyal Beceri Ölçeği toplam puanıyla, baba eğitim durumu değişkeni arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır ($f = 2.018$; $p > 0.05$). Sosyal Beceri Ölçeğinden elde edilen toplam puanlarında kardeş sayısı durumuna göre anlamlı farklılık bulunup bulunmadığını tespit etmek amacıyla yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi sonucunda elde edilen bulgular Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4.

Sosyal Beceri Ölçeği Toplam Puanlarının Kardeş Sayısına Göre Aritmetik Ortalama, Standart Sapma Değerleri, Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

Kardeş Sayısı	<i>n</i>	\bar{x}	<i>ss</i>	<i>f</i>	<i>p</i>
Tek Çocuk	79	66.21	10.07		
2 Kardeş	280	65.29	9.92		
3 kardeş	125	63.88	11.24	2.482	0.060
4 kardeş	41	61.91	10.82		
Toplam	540	64.75	10.40		

$p < 0.05$

Tablo 4 incelendiğinde öğrencilerin Sosyal Beceri Ölçeği toplam puanlarıyla kardeş sayısı değişkeni arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır ($f = 2.482$; $p > 0.05$).

Sosyal Beceri Ölçeği toplam puanlarında öğrencilerin doğum sırasına göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek amacıyla yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi sonucunda elde edilen bulgular Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5.

Sosyal Beceri Ölçeği Toplam Puanlarının öğrencilerin Doğum Sırasına Göre Aritmetik Ortalama, Standart Sapma, Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları.

Doğum Sırası	<i>n</i>	\bar{x}	<i>ss</i>	<i>f</i>	<i>p</i>
1. Çocuk	272	64.95	10.23		
2. Çocuk	193	64.97	10.36		
3. Çocuk	56	64.91	10.36	1.873	0.133
4. Çocuk	19	59.21	12.49		
Toplam	540	64.75	10.40		

$p < 0.05$

Tablo 5 incelendiğinde öğrencilerin Sosyal Beceri Ölçeği toplam puanlarıyla doğum sırası değişkeni arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır ($f = 1.873$; $p > 0.05$).

Sosyal Beceri Ölçeği toplam puanların öğrencilerin evde birlikte yaşadığı kişiler tarafından sevilme algılarına göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek amacıyla yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi sonucunda elde edilen bulgular Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6.

Sosyal Beceri Ölçeği Toplam Puanlarının, Öğrencilerin Evde Birlikte Yaşadığı Kişiler Tarafından Sevilme Algılarına Göre Aritmetik Ortalama, Standart Sapma, Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

	<i>n</i>	\bar{x}	<i>ss</i>	<i>f</i>	<i>p</i>
Evet	481	65.48	10.25		
Kısmen	49	57.46	9.63	13.838	0.000
Hayır	10	65.40	7.35		
Toplam	540	64.75	10.40		

$p < 0.05$

Tablo 6 incelendiğinde öğrencilerin evde birlikte yaşadığı kişiler tarafından sevilme algılarına göre Sosyal Beceri Ölçeği toplam puanları açısından anlamlı farklılık olduğu görülmüştür ($f = 13.838$; $p < 0.05$). Gruplar arası anlamlı farkın hangi gruplarda olduğunu belirlemek amacıyla yapılan Scheffe testi sonuçları Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7.

Sosyal Beceri Ölçeği Toplam Puanlarının Öğrencilerin Evde Birlikte Yaşadığı Kişiler Tarafından Sevilme Algılarına Göre Scheffe Testi Sonuçları

Öğrencilerin evde birlikte yaşadığı kişiler tarafından sevilme algıları I	Öğrencilerin evde birlikte yaşadığı kişiler tarafından sevilme algıları J	Ortalamalar arasındaki fark I-J	Gruplar arası anlamlı farklılık
Evet(1)	Kısmen(2)	8,511*	1>2
	Hayır(3)	0,111	
Kısmen(2)	Evet(1)	-8,511*	
	Hayır(3)	-8,400	
Hayır(3)	Evet(1)	-0,111	
	Kısmen(2)	8,400	

Tablo 7 incelendiğinde öğrencilerin evde birlikte yaşadığı kişiler tarafından sevilme algılarına göre evet cevabı verenlerle ($\bar{x} = 65.48$) kısmen cevabı verenler ($\bar{x} = 57.46$) arasında evet cevabı verenlerin lehine anlamlı farklılık olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin, sınıf öğretmenleri tarafından sevilme algılarına göre Sosyal Beceri Ölçeği toplam puanlarında anlamlı farklılık bulunup bulunmadığını tespit etmek amacıyla yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi sonucunda elde edilen bulgular Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8.

Sosyal Beceri Ölçeği Toplam Puanlarının Öğrencilerin Sınıf Öğretmeni Tarafından Sevilme Algısına Göre Aritmetik Ortalama, Standart Sapma, Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

	<i>n</i>	\bar{x}	<i>ss</i>	<i>f</i>	<i>p</i>
Evet	456	65.95	10.16	21.165	0.000
Kısmen	68	58.57	9.13		
Hayır	16	58.81	9.96		
Toplam	540	64.75	10.0		

$p < 0.05$

Tablo 8 incelendiğinde öğrencilerin sınıf öğretmenleri tarafından sevilme algılarına göre Sosyal Beceri Ölçeği toplam puanları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir ($f = 21.165$; $p = 0.00 < 0.05$). Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan Scheffe testi sonuçları Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9.

Sosyal Beceri Ölçeği Toplam Puanlarının Öğrencilerin Sınıf Öğretmeni Tarafından Sevilme Algılarına Göre Scheffe Testi Sonuçları

Öğrencilerin Sınıf Öğretmeni Tarafından Sevilme Algıları I	Öğrencilerin Sınıf Öğretmeni Tarafından Sevilme Algıları J	Ortalamalar arasındaki fark I-J	Gruplar arası anlamlı farklılık
Evet(1)	Kısmen(2)	7,379*	1>2 ve 1>3
	Hayır(3)	9,140*	
Kısmen(2)	Evet(1)	-7,379*	
	Hayır(3)	1,761	
Hayır(3)	Evet(1)	-9,140*	
	Kısmen(2)	-1,761	

Tablo 9 incelendiğinde, evet cevabı verenlerle ($\bar{x} = 65.95$), kısmen cevabı verenler ($\bar{x} = 58.81$) arasında evet cevabı verenlerin lehine anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Ayrıca evet cevabı verenlerle ($\bar{x} = 65.95$) hayır cevabı verenler ($\bar{x} = 58.57$) arasında evet cevabı verenlerin lehine anlamlı farklılık olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin okulda sosyal etkinliklere katılma durumuna göre Sosyal Beceri Ölçeği toplam puanlarında anlamlı farklılık olup olmadığı tespit etmek amacıyla yapılan t-testi sonucunda elde edilen bulgular Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10.

Sosyal Beceri Ölçeği Toplam Puanlarının Öğrencilerin Okulda Sosyal Etkinliklere Katılma Durumuna Göre t-testi Sonuçları

Bağımlı değişken	Sosyal etkinliklere katılma durumu	n	\bar{x}	ss	sd	t	p
Sosyal beceri düzeyi	Katılıyorum	406	65.53	10.51	538	3.078	0.002
	Katılmıyorum	134	62.37	9.69			

$p < 0.05$

Tablo 10 incelendiğinde öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinde sosyal etkinliklere katılma durumuna göre “katılıyorum” cevabı verenlerle ($\bar{x}=65.53$), “katılmıyorum” cevabı verenler ($\bar{x}=62.37$) arasında “katılmıyorum” cevabı verenlerin lehine anlamlı farklılık olduğunu görülmüştür.

Öğrencilerin evde veya okulda olumlu davranışlarda bulunduğu ödüllendirilme durumuna göre Sosyal Beceri Ölçeği toplam puanlarında anlamlı farklılık bulunup bulunmadığını tespit etmek amacıyla yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi sonucunda elde edilen bulgular Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11.

Sosyal Beceri Ölçeği Toplam Puanlarının Öğrencilerin Evde veya Okulda Olumlu Davranışlarda Bulduğunda Ödüllendirilme Durumuna Göre Aritmetik Ortalama, Standart Sapma, Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Öğrencilerin evde veya okulda olumlu davranışlarda bulunduğu ödüllendirilme durumu	n	\bar{x}	ss	f	p
Hiç	49	59.87	11.50	11.333	0.000
Bazen	369	64.38	9.98		
Sık sık	122	67.81	10.31		
Toplam	540	64.75	10.40		

$p < 0.05$

Tablo 11 incelendiğinde öğrenci evde veya okulda olumlu davranışlarda bulunduğu ödüllendirilme durumuna göre Sosyal Beceri Ölçeği toplam puan ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu görülmektedir ($p < 0.05$). Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan Scheffe testi sonuçları Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12.

Sosyal Beceri Ölçeği Toplam Puanlarının Öğrencilerin Evde veya Okulda Olumlu Davranışlarda Bulduğunda Ödüllendirilme Durumuna Göre Scheffe Testi Sonuçları

Öğrencilerin evde veya okulda olumlu davranışlarda bulunduğu ödüllendirilme durumu I	Öğrencilerin evde veya okulda olumlu davranışlarda bulunduğu ödüllendirilme durumu J	Ortalamalar arasındaki fark I-J	Gruplar arası anlamlı farklılık
Hiç(1)	Bazen(2)	-4,517*	2 >1, 3>1 ve 3>2
	Sık sık(3)	-7,945*	
Bazen(2)	Hiç(1)	4,517*	
	Sık sık(3)	-3,428*	
Sık sık(3)	Hiç(1)	7,945*	
	Bazen(2)	3,428*	

Tablo 12 incelendiğinde bazen ödüllendirilenlerle ($\bar{x} = 64.38$) hiç ödüllendirilmeyenler ($\bar{x} = 59.87$) arasında bazen ödüllendirilenlerin lehine anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Sık sık ödüllendirilenlerle ($\bar{x} = 67.81$) hiç ödüllendirilmeyenler arasında ($\bar{x} = 59.87$) sık sık ödüllendirilenlerin lehine anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Sık sık ödüllendirilenlerle ($\bar{x} = 67.81$) bazen ödüllendirilenler ($\bar{x} = 64.38$) arasında sık sık ödüllendirilenlerin lehine anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler, Müzik, Görsel Sanatlar, Oyun ve Fiziki Etkinlikler Dersi başarı durumuna göre Sosyal Beceri Ölçeği toplam puanları arasında anlamlı ilişki bulunup bulunmadığını tespit etmek amacıyla yapılan Pearson Çarpım Moment Korelasyon analizi sonucunda elde edilen bulgular Tablo 13’te verilmiştir.

Tablo 13.

Sosyal Beceri Ölçeği Toplam Puanlarının Öğrencilerin Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler, Müzik, Görsel Sanatlar, Oyun ve Fiziki Etkinlikler Dersi Başarı Durumlarına Göre Pearson Çarpım Moment Korelasyon Sonuçları

	<i>n</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
Türkçe Dersi	540	0.318	0.000
Matematik Dersi	540	0.283	0.000
Fen Bilimleri Dersi	540	0.314	0.000
Sosyal Bilgiler Dersi	540	0.289	0.000
Müzik Dersi	540	0.286	0.000
Görsel Sanatlar Dersi	540	0.287	0.000
Oyun ve Fiziki Etkinlikler Dersi	540	0.266	0.000

$p < 0.01$

Tablo 13 incelendiğinde Sosyal Beceri Ölçeği toplam puanlarıyla Türkçe Dersi [$r(540) = 0.318$; $p = 0.00 < 0.01$] ve Fen Bilimleri Dersi [$r(540) = 0.314$; $p = 0.00 < 0.01$] başarı puanları arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Sosyal Beceri Ölçeği toplam puanlarıyla Matematik Dersi başarı puanları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir [$r(540) = 0.283$; $p = 0.00 < 0.01$]. Sosyal Beceri Ölçeğinden alınan puanlarla Sosyal Bilgiler Dersi başarı puanları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir [$r(540) = 0.289$; $p = 0.00 < 0.01$]. Sosyal Beceri Ölçeği toplam puanlarıyla Müzik Dersi başarı puanları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir [$r(540) = 0.286$; $p = 0.00 < 0.01$]. Öğrencilerin sosyal beceri düzeyleriyle Müzik Dersi başarı düzeyi arasında pozitif yönde ilişki olmasının nedeni Müzik Dersi'nin kendini ifade etme becerilerini geliştirmeye yönelik bir ders olmasından kaynaklı olabilir. Sosyal Beceri Ölçeği toplam puanlarıyla Görsel Sanatlar Dersi başarı puanları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir [$r(540) = 0.287$; $p = 0.00 < 0.01$]. Sosyal Beceri Ölçeği toplam puanlarıyla Oyun ve Fiziki Etkinlikler Dersi başarı puanları arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir [$r(540) = 0.266$; $p = 0.00 < 0.01$]. Öğrencilerin akademik başarı düzeyleri arttıkça sosyal beceri düzeylerinin de arttığı ancak bu durumun yüksek seviyede olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

4.TARTIŞMA ve SONUÇ

Dördüncü sınıf öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinde cinsiyete göre kız öğrencilerin lehine anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Kız öğrencilerin Sosyal Beceri Ölçeği toplam puanı ortalaması erkek öğrencilerin Sosyal Beceri Ölçeği toplam puan ortalamasından daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bu bakımdan bu araştırmanın sonuçları Uz-Baş (2003), Akkuş (2005), Çelik (2007), Yükselgün (2008), Dermez (2008), Yurdakavuştu (2012), Kaya (2013), Sazcı (2014) ve Kurtalan'ın (2015) araştırmalarına benzerlik göstermektedir. Erbay (2008), Coşkun (2011), Gülhan (2012) ve Beştaş'ın (2015) yaptığı araştırma sonuçları ise öğrencilerin sosyal becerilerinde cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık göstermediğinden bu araştırmanın sonuçlarıyla farklılık göstermektedir.

Annenin eğitim durumuna göre öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinde anlamlı farklılık bulunmamıştır. Bu bakımdan bu araştırmanın sonuçları Yükselgün (2008), Dermez (2008), Sungur (2010), Yurdakavuştu (2012), Beştaş (2015) ve Kurtalan'ın (2015) araştırma sonuçlarıyla paralellik göstermektedir. Akkuş (2005), Çelik (2007), Erbay (2008) ve Arslan'ın (2016) araştırma bulgularına göre, anne eğitim düzeyi yüksek olan çocukların sosyal beceri puanları daha yüksek düzeyde bulunmuştur.

Babanın eğitim durumuna göre öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinde anlamlı farklılık bulunmamıştır. Bu bakımdan bu araştırmanın sonuçları Erbay (2008), Yurdakavuştu (2012) ve Beştaş'ın (2015) araştırmalarına benzerlik göstermektedir. Akkuş (2005), Çelik (2007), Dermez (2008), Sungur (2010), Coşkun (2011), Kurtalan (2015) ve Arslan'ın (2016) araştırmalarının bulguları ise öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinin baba eğitim seviyesi yüksek olan çocukların lehine anlamlı farklılık göstermiş olduğundan dolayı bu araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermemektedir.

Kardeş sayısı durumuna göre öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinde anlamlı farklılık bulunmamıştır. Bu bakımdan bu araştırmanın sonuçları Erbay (2008), Sungur (2010), Yurdakavuştu (2012), Beştaş (2015) ve Arslan'ın (2016) araştırma sonuçlarıyla paralellik göstermektedir. Coşkun'un (2011) yapmış olduğu araştırmada kardeş sayıları 2, 3, 4 olan öğrencilerin kardeş sayısı 6, 7 ve 7 üstü olan öğrencilere göre sosyal beceri düzeyleri daha yüksek düzeyde bulunmuştur. Kobay'ın (2013) ve Kurtalan'ın (2015) yapmış olduğu araştırmada, bir veya birden fazla kardeşi bulunan öğrencilerin, kardeşi olmayan öğrencilere göre sosyal beceri düzeyleri daha yüksek düzeyde olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinde doğum sırasına göre anlamlı farklılık bulunmamıştır. Bu bakımdan bu araştırmanın sonuçları Akkuş (2005), Yurdakavuştu (2012) ve Kurtalan'ın (2015) araştırmalarına benzerlik

göstermektedir. Uz-Baş (2003), Sungur (2010), Coşkun (2011), Koşay (2013) ve Kaya (2013) araştırmalarında, kardeş sıralamasının öğrencilerin sosyal beceri düzeylerine etki etmediğini belirtmişlerdir. Uz-Baş'ın (2003) yapmış olduğu araştırmada ortanca çocukların sosyal beceri puanlarının diğer çocuklara göre daha düşük düzeyde olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin evde birlikte yaşadığı kişiler tarafından sevilme algılarına göre sosyal beceri düzeylerinde anlamlı farklılık bulunmuştur. Öğrencilerin evde birlikte yaşadığı kişiler tarafından sevilme algılarına göre evet cevabı verenlerle kısmen cevabı verenler arasında evet cevabı verenlerin lehine anlamlı farklılık olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin sınıf öğretmeni tarafından sevilme algıları ile sosyal beceri düzeylerinde anlamlı farklılık bulunmuştur. Öğretmenleri tarafından sevildiğini düşünenlerle, kısmen sevildiğini düşünenler arasında, sevildiğini düşünenlerin lehine, öğretmenleri tarafından sevildiğini düşünenlerle, sevilmediğini düşünenler arasında yine sevildiğini düşünenler lehine anlamlı farklılık olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin okulda sosyal etkinliklere katılma durumlarına göre sosyal beceri düzeylerinde anlamlı farklılık bulunmuştur. Öğrencilerin okulda sosyal etkinliklere katılma durumuna göre; 'katılıyorum' cevabını verenlerin lehine anlamlı düzeyde farklılık olduğu görülmektedir. Okulda sosyal etkinliklere 'katılıyorum' cevabını verenlerin sosyal beceri puanı ortalamasının, 'katılmıyorum' cevabını verenlerin sosyal beceri puanı ortalamasından daha yüksek olduğu görülmektedir. Ayrıca 'katılıyorum' ve 'katılmıyorum' cevabını verenler arasında sosyal beceri puanı ortalamalarında istatistiksel olarak da anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu bakımdan bu araştırmanın sonuçları Yurdakavuştu'nun (2012) araştırması ile benzerlik göstermektedir.

Öğrencilerin evde veya okulda olumlu davranışlarda bulunduğu ödüllendirilme durumuna göre sosyal beceri düzeylerinde anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bazen ödüllendirilenlerle hiç ödüllendirilmeyenler arasında bazen ödüllendirilenlerin lehine, sık sık ödüllendirilenlerle hiç ödüllendirilmeyenler arasında sık sık ödüllendirilenlerin lehine, sık sık ödüllendirilenlerle bazen ödüllendirilenler arasında sık sık ödüllendirilenlerin lehine anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Onur-Sezer (2014), ders planlarına ödüllendirme ipuçları eklenerek yapılan uygulamanın, öğrencilerin olumlu davranışlarının artmasında etkili olduğunu ifade etmiştir.

Öğrencilerin sosyal beceri düzeyleriyle Türkçe Dersi ve Fen Bilimleri Dersi başarı puanları arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Sosyal Beceri Ölçeği toplam puanlarıyla Matematik Dersi, Sosyal Bilgiler Dersi, Müzik Dersi, Görsel Sanatlar Dersi ve Oyun ve Fiziki Etkinlikler Dersi başarı puanları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Sökezoğlu (2010) Ritim, Şarkı ve Hareket Temelli Müzik Eğitimi alan öğrencilerin, Ritim, Şarkı ve Hareket Temelli Müzik Eğitimi almayan öğrencilere göre, sosyal davranışlarından uygun iletişim becerileri kullanma, sırasını bekleme, özgüven duygusu geliştirme ve sonuçları kabullenmede daha fazla gelişim gösterdiklerini ifade etmiştir. Beştaş'ın (2015) araştırmasına göre Oyun Temelli Sosyal Beceri Eğitimi'ne katılan öğrencilerde akran ilişkileri ve kendini kontrol, öfke kontrol becerilerinde gelişme olduğu, saldırganlık, bozgunculuk davranışlarında azalma olduğu görülmüştür.

Araştırmanın sonucuna göre, dördüncü sınıf öğrencilerinin sosyal beceri düzeyleriyle en yüksek düzeyde ilişkili olan derslerin Türkçe ve Fen Bilimleri Dersi olduğu görülmüştür. Dördüncü sınıf öğrencilerinin Sosyal Beceri Ölçeği toplam puanlarıyla en düşük düzeyde ilişkili olan derslerin ise Oyun ve Fiziki Etkinlikler Dersi ile Matematik Dersi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

McClelland vd. (2000) sosyal beceri düzeyleri düşük olan çocukların akademik başarılarının da düşük düzeyde olduğunu ifade etmişlerdir. Uz-Baş'ın (2003) yapmış olduğu araştırma sonucuna göre, öğrencilerin Sosyal Beceri Ölçeği toplam puanları ile akademik başarıları arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Bu açıdan yapılan bu çalışmanın Uz-Baş'ın çalışmasıyla paralellik gösterdiği söylenebilir. Keskin'in (2007) yaptığı araştırmaya göre, ayrıca sosyal beceri puanlarıyla, sosyal bilgiler ders başarısı arasında orta düzeyde, pozitif ve anlamlı ilişkiler olduğu görülmektedir. Coşkun'un (2011) yaptığı araştırmaya göre öğrencilerin Türkçe, Matematik, Sosyal Bilgiler ve Fen Bilgisi ders notları yükseldikçe öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinin de yükseldiği görülmüştür. Samancı ve Diş'in (2014) araştırmalarının sonucuna göre, genelde akademik yönden başarıları düşük olan öğrencilerin sosyal becerilerinin de düşük olduğu sonucuna varılmıştır. Bu açıdan bu araştırmanın sonuçlarıyla Samancı ve Diş'in araştırma sonuçları benzerlik göstermektedir. Yapılan araştırmalar akademik başarıyla sosyal beceri düzeyinin doğru orantılı olarak ilişkili olduğunu göstermektedir.

Sonuç olarak bu araştırmada öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinde cinsiyet, evde birlikte yaşadığı kişiler tarafından sevilme algısı, sınıf öğretmeni tarafından sevilme algısı, okulda sosyal etkinliklere katılma durumu, evde veya okulda olumlu davranışlarda bulunulduğunda ödüllendirilme durumu gibi değişkenlere göre anlamlı farklılık bulunmuştur. Anne ve babanın eğitim durumu, kardeş sayısı, kardeşleri arasındaki sırasına göre öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinde anlamlı farklılık bulunmamıştır. Öğrencilerin sosyal beceri düzeyleriyle Türkçe dersi başarıları arasında ilişki olduğu sonucuna varılmıştır. Bu sonuçlardan yola çıkarak öğrencilerin sosyal beceri düzeylerine farklı değişkenlerin etkide bulunduğunu ve bunların araştırılmasının öğrencilerin sosyal becerileri kazanmalarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Öneriler

- 1- Öğrencilere sosyal beceri kazandırmaya yönelik olarak sosyal duygusal öğrenme planları hazırlanabilir.
- 2- Akademik başarıları düşük olan öğrencilerin sosyal becerilerini geliştirmeye yönelik çalışmalar yapılabilir.
- 3- Öğrencilerin okul etkinliklerine katılımlarını artırmak için çalışmalar yapılabilir.
- 4- Öğrencilerin sosyal becerilerini geliştirmede, öğretmenlerin öğrencilerine, ebeveynlerin çocuklarına onları sevdiklerini hissettirmeleri yararlı olabilir.
- 5- Dersler ile sosyal beceriler arasındaki ilişkiyi daha net bir şekilde ortaya koyabilmek için karne notu yerine her derse yönelik ders içi katılım formları kullanılabilir.
- 6- Sosyal becerileri geliştirmeye yönelik faaliyetlere erkek öğrencilerin katılımı teşvik edilmelidir.

KAYNAKÇA

- Akkuş, Z. (2005). *İlköğretim 5. sınıf öğrencilerinin sosyal becerilerinin özsaygı ve denetim odağı ile ilişkisi.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Arı, R. (2010). *Eğitim psikolojisi.* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Arslan, A. (2016). *İlkokul birinci sınıf öğrencilerinin sosyal becerilerinin incelenmesi.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Sosyal Bilimler Enstitüsü, Giresun Üniversitesi.
- Asımgil, S. (2011). *Anne babalar için.* İstanbul: İpek Yayın Dağıtım.
- Avcıoğlu, H. (2007). Sosyal becerileri değerlendirme ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması (4-6) yaş. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(2), 93-103.
- Böke, K. (2014). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri.* İstanbul: Alfa Yayınları.
- Beştaş, D. (2015). *Hareketli oyun etkinliklerinin 7-8-9 yaş çocuklarının sosyal davranışları üzerine etkisinin incelenmesi.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Can, G. (2009). B. Başarılı olmaya karşı yetersizlik. B. Yeşilyaprak (Ed.), *Eğitim psikolojisi.* Ankara: Pegem Yayınevi.
- Coşkun, N. (2011). *İlköğretim 4. ve 5. sınıflarda sosyal beceri düzeyi ile sosyal bilgiler dersine yönelik tutumların çeşitli değişkenler açısından incelenmesi.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri.* Ankara: Pegem yay.
- Çıngı, H. (1990). *Örnekleme kuramı.* Ankara: Hacettepe Üniversitesi Fen Fakültesi Yayınları.
- Çelik, N. (2007). *Sosyal beceri eğitiminin ilköğretim öğrencilerinin sosyal uyum düzeylerine etkisi.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Dermez, G. H. (2008). *İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon Kocatepe Üniversitesi.
- Durualp E. ve Aral, N. (2011). *Oyun temelli sosyal beceri eğitimi.* Ankara: Vize Yayıncılık.
- Erbay, E. (2008). *Okul öncesi eğitim alan ve almayan ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin sosyal becerilere sahip olma düzeyleri.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Sosyal Bilimler Enstitüsü, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Gülal, H. ve Akman, B. (2009). *Okul öncesi dönemde sosyal beceriler.* Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Gülhan, G. (2012). *10-12 yaş grubu ilköğretim öğrencilerinin sosyal beceri düzeyleri üzerine eğitsel oyunların etkisi.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri, Ankara.
- İslamoğlu, A. H. ve Alnıaçık, Ü. (2016). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri.* İstanbul: Beta yay.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi.* Ankara: Nobel yay.
- Kaya, G. (2013). *Parçalanmış aileye sahip çocukların sosyal beceri düzeylerinin çok boyutlu olarak incelenmesi.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Keskin, A. (2007). *İlköğretim öğrencilerinin ders başarıları ile sosyal beceri durumlarının incelenmesi.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celal Bayar Üniversitesi, Manisa.
- Kocayörük, A. (2000). *İlköğretim öğrencilerinin sosyal becerilerini geliştirmede dramının etkisi.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Ankara Üniversitesi Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik A.B.D.
- Koşay, A. (2013). *Çocuk yuvasında ve çocuk evinde kalan korunmaya muhtaç çocuklar ile ailesi yanında yaşayan çocukların sosyal becerilerinin karşılaştırılması.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Kurtulan, B. (2015). *Erken çocukluk döneminde (4-7 yaş) bilişsel beceriler ile sosyal beceriler arasındaki ilişkinin incelenmesi.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- McClelland, M. M., Morrison, F. J. & Holmes, D. L. (2000). Children at risk for early academic problems: The role of learning-related social skills. *Early Childhood Research Quarterly*, 15(3), 307-329.
- Milli Eğitim Bakanlığı, *Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı*, Ankara (2017), s.3.
- Onur-Serzer, G. (2014). *İpuçları ve dönütlerle öğretmen ödülleri artırmanın uygun olmayan ilköğretim öğrenci davranışlarını azaltmadaki etkililiği.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Samancı, O. ve Diş O. (2014). Sosyal becerileri zayıf olan ilköğretim öğrencilerinin tutum ve davranışlarının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22(2), 573-590.
- Sazcı, A. (2014). *9 ve 12 yaş grubu öğrencilerin yönetici işlevleri ile sosyal becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

- Serhatlıoğlu, B. (2012). *Sosyal becerilerin kazanımı sürecinde örtük programın işlevi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Sökezoğlu, D. (2010). *Ritim, hareket ve şarkı öğretimi temelli müzik eğitiminin 7-11 yaş grubu çocuk yuvası öğrencilerinin sosyal gelişimleri üzerine etkisi (Afyonkarahisar İli örneği)*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Eğitim Bilimleri Enstitüsü Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Sungur, G. (2010). *İlköğretim birinci sınıfa devam eden çocukların sosyal uyum ve becerilerinin incelenmesi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Sosyal Bilimler Enstitüsü, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Tagay, Ö. Baydan, Y. ve Voltan-Acar, N. (2010). Sosyal beceri programının (Blocks) ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin sosyal beceri düzeyleri üzerindeki etkisi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitü Dergisi*, 3, 19-28.
- Uz-Baş, A. (2003). *İlköğretim 4. ve 5. sınıflarda okuyan öğrencilerin sosyal becerileri ve okul uyumu ile depresyon düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Yurdakavuştu, Y. (2012). *İlköğretim öğrencilerinde duygusal zeka ve sosyal beceri düzeyleri*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Yüksel, G. (1998). Sosyal Beceri Envanterinin Türkçe'ye uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(9), 39-48.
- Yükselgün, Y. (2008). *İlköğretim dördüncü ve beşinci sınıf öğrencilerinin internet kullanım durumlarına göre saldırganlık ve sosyal beceri düzeylerinin incelenmesi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi.

EXTENDED ABSTRACT

1. Introduction

A human being cannot survive only by providing his/ or her needs and so they need sharing their feelings, thoughts, and expectations. The effective realization of these needs is directly proportionate onto the strength of the social abilities of a person (Samancı and Diş, 2014). The development of social skills can only be realized at an early age of education (Durualp and Aral, 2011).

The aim of this study was to analyze the fourth grade students' social skills according to various variables such as; gender, parents' educational background, number of siblings, order of birth among siblings, perception of being loved by other members of the family, the perception of being loved by class teacher, participation degree in social activities at school, taking a reward when presenting positive behavior at home or school and academic success.

2. Method

In this study the correlational survey method was employed. The population consists of 3870 4th grade students from 57 different schools in the center or in villages of Uşak province, Turkey in 2016-2017 academic year. In selecting the sample of the study, cluster sampling method, which is one of the random sampling methods, was employed. In this method, the selection of an individual does not affect the selection of other individuals and the possibility of being selected is equal for every individual, every unit in the universe has the equal and independent chance to be chosen for the sample (Büyüköztürk vd., 2014).

The sample group consists of 416 students from the schools in the center of Uşak province, Turkey, with 124 students from the schools in the villages of the city. For this study 4 schools in the city center and 7 schools in the villages of the city were selected to obtain the data of the study. In order to gather the data of the study, a Personal Information Form prepared by the researcher and the Social Skills Scale developed by Kocayörük (2000) were used. Social Skills Scale assesses various social skills areas such as introducing oneself and others, asking for permission, starting a conversation and going on the conversation, greeting, listening other speaker, asking question, thanking, praising, joining a group, asking for help from others, apologizing when needed, persuading others, agreeing with the work sharing in the group, fulfilling responsibilities in the group, and awarding oneself. The scale consists has 20 items. This four point Likert-type scale has the statements with varying degrees of 'never' (1), 'sometimes' (2), 'usually right' (3), and 'totally right' (4).

3. Findings, Discussion and Results

When total scores of Social Skills Scale was examined, a significant difference was found in terms of gender variable in favour of female students. Female students' average score of Social Skills Scale was found to be higher than male students. In general, girls are given more responsibilities in their families. Therefore, female students' higher social skills may be due to this factor.

On the other hand, no significant difference was found between the parents' educational the number of siblings, birth order among the siblings variables and students' total scores of the Social Skills Scale.

On the contrary, significant difference was found between the perception of being loved by the other members of the family and the total score of Social Skills Scale. According to the perception of being loved by the other members of the family, the significant difference was in favour of the students whose answers were yes between the students whose answers were yes and whose answers were partially. As can be seen, love has an important role in the development of the social skills.

Similarly, significant difference was found between the students' perception of being loved by the class teacher and the total score of Social Skills Scale. Therefore, it can be said that students who perceive that they are loved by the class teacher are more likely to have tendency in showing positive behaviors related to the social skills at school, which is a desired situation.

According to the participation to the school activities variable, there was significant difference in terms of students' total score of the Social Skills Scale in favour of the students whose answers were 'I participate'. It was found that the average scores of the students whose answers were 'I participate' were higher than the students whose answers were 'I don't participate'. Therefore, the students who answered as "I participate" for the social activities at school have higher social skills levels than the other students. The fact that the students, who have high level social skill, have a higher participation ratio to the social activities may result from the variables such as self-confidence and sense of responsibility.

Significant difference was found between being awarded or not when acting positive behaviour at school or at home variable and the total score of the Social Skills Scale. Between the students who are sometimes awarded and who are never awarded, there was significant difference in favour of the students who are sometimes awarded. Between the students who are frequently awarded and the students who are never awarded, there was significant difference in favour of the students who are frequently awarded. A significant difference obtained in favour of the students who are awarded frequently when the students who are frequently awarded and the students who are sometimes awarded are compared. The main reason of the fact that the students who frequently receive award may result in promoting the frequency of showing positive behavior as well as high level of social skills. Onur-Sezer (2014) stated that the method implemented by adding awarding tips to the lesson plans is effective in increasing the students' positive behaviors.

It was found that there was positive medium-level significant relation between the total score of the Social Skills Scale and students' academic success in Turkish and Science lessons. Moreover, there was a positive significant relation between total scores of the Social Skills Scale and students' academic success grades in Maths, Social Sciences, Music, Art, Game and Physical Activity lessons.

Beştaş (2015) stated that participating to Game Based Social Skills Training improved peer relationship, self-control, anger control abilities of the students while it decreased aggression and defeatism behaviors of students.

According to the result of the study, the lessons which were most highly related with the 4th grade students' total scores of the Social Skills Scale were found to be Turkish and Science while the least related lessons were found as Game and Physical Activity and Maths.

According to the results of this study, preparing social-emotional learning plans for the students can be suggested for improving social skills of the students. Social skill development activities can be done for students whose academic successes are low. In order to increase the participation of the students to the school activities, some studies can be done. To develop students' social skills, class teachers can help students to feel that they are loved. Moreover, in order to clearly understand the relation between the social skills and the classes, the classroom participation forms can be used rather than the course grade. Moreover, in order to reveal the relationship between courses and social skills, in-class participation forms for each course can be used instead of a report card grades.